

บทที่ 3 ระเบียบวิธีวิจัย

ในการวิจัยเรื่อง การศึกษาพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ทักษะคิด |เกี่ยวกับ รัฐธรรมนูญฉบับปี 2540 และการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครนั้น เป็นการศึกษาเพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับข่าวสารรัฐธรรมนูญฉบับปี 2540 กับความรู้ ทักษะคิด และการมีส่วนร่วมทางการเมือง ของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร จุดมุ่งหมายของบท นี้ก็เพื่อเสนอระเบียบวิธีวิจัยที่ใช้ในการศึกษา ซึ่งประกอบด้วยรายละเอียดเกี่ยวกับรูปแบบการ วิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ความเที่ยงตรงและความเชื่อถือได้ของเครื่องมือ การเก็บรวบรวมข้อมูลตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย รายละเอียดเกี่ยวกับตัวแปร และการวัดตัวแปร และการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ซึ่งการดำเนินการวิจัยมีดังต่อไปนี้

รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยใช้แบบสอบถามเป็น เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาประชากร ผู้ที่อาศัยในเขตกรุงเทพมหานคร ซึ่งมีประชากร 5,642,200 คน ข้อมูลจากกรุงเทพมหานคร [http://www.bma.go.th/html/page 72.htm](http://www.bma.go.th/html/page_72.htm).

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

1. ใช้วิธีสุ่มตัวอย่างประเภทลำดับชั้น (Stratified Sampling) โดยแบ่งตามเขตการปกครอง เป็น 3 กลุ่มใหญ่จากจำนวนเขตการปกครอง 44 เขต คือ เขตเมือง เขตต่อเมือง และเขตชานเมือง

เขตเมือง	เขตต่อเมือง	เขตชานเมือง
มีจำนวนทั้งสิ้น 14 เขต ได้แก่	จำนวนทั้งสิ้น 19 เขต ได้แก่	มีจำนวนทั้งสิ้น 11 เขต ได้แก่
เขตพระนคร เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย	เขตยานนาวา เขตประเวศ	เขตหนองจอก เขตสวนหลวง
เขตปทุมวัน เขตสัมพันธวงศ์	เขตสาทร เขตบางคอแหลม	เขตมีนบุรี เขตคันนาวา
เขตบางรัก เขตบางซื่อ	เขตพระโขนง เขตคลองเตย	เขตคลองสามวา เขตสายไหม
เขตดุสิต เขตพญาไท	เขตบางเขน เขตดอนเมือง	เขตลาดกระบัง เขตบางขุนเทียน
เขตราชเทวี เขตห้วยขวาง	เขตหลักสี่ เขตบางกะปิ	เขตจอมทอง เขตตลิ่งชัน
เขตดินแดง เขตธนบุรี	เขตลาดพร้าว เขตวังทองหลาง	เขตหนองแขม
เขตคลองสาน เขตบางกอกใหญ่	เขตบึงกุ่ม เขตสะพานสูง	
	เขตจตุจักร เขตบางกอกน้อย	
	เขตบางพลัด เขตภาษีเจริญ	
	เขตราษฎร์บูรณะ	

เพื่อให้ลักษณะประชากรกระจายตามสัดส่วน และมีความหลากหลาย

2. ใช้วิธีสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ด้วยวิธีจับสลาก เพื่อคัดเลือกกลุ่มละ 3 เขต รวมทั้งสิ้น 9 เขต ดังนี้

เขตเมือง 141	เขตต่อเมือง 141	เขตชานเมือง 141
เขตบางรัก	เขตพระโขนง	เขตสวนหลวง
เขตดุสิต	เขตบางกะปิ	เขตหนองแขม
เขตบางกอกใหญ่	เขตหลักสี่	เขตตลิ่งชัน

3. จากกลุ่มตัวอย่างข้างต้น ผู้วิจัยเก็บข้อมูลแบบบังเอิญ (Accidental Sampling) จนครบจำนวนตามต้องการคือ 423 คน แบ่งเป็นเขตเมือง 141 คน เขตต่อเมือง 141 คน และเขตชานเมือง 141 คน โดยแต่ละเขตนั้นเก็บเขตละ 47 คน

เขตเมือง (คน)			เขตต่อเมือง (คน)			เขตชานเมือง (คน)		
เขตบางรัก	เขตดุสิต	เขตบางกอกใหญ่	เขตพระโขนง	เขตบางกะปิ	เขตหลักสี่	เขตสวนหลวง	เขตหนองแขม	เขตคลองจั่น
47	47	47	47	47	47	47	47	47
141 คน			141 คน			141 คน		
รวมทั้งหมด 423 คน								

ตัวแปรในการวิจัย

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้จำแนกตามสมมติฐานของการวิจัย 4 ข้อ ดังต่อไปนี้

- สมมติฐานข้อที่ 1** ลักษณะประชากรที่แตกต่างกันของประชาชนผู้ที่อาศัยอยู่ในเขตกรุงเทพมหานครจะมีพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสาร กับความรู้ ทักษะคิดเกี่ยวกับรัฐธรรมนูญฉบับปี 2540 และการมีส่วนร่วมทางการเมืองแตกต่างกัน

ตัวแปรอิสระ คือ ลักษณะประชากรของประชาชนผู้ที่อาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานคร

- เพศ
- อายุ
- การศึกษา
- สาขาอาชีพ
- รายได้ต่อบุคคล

ตัวแปรตาม คือ การเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ทักษะ ทักษะเกี่ยวกับรัฐธรรมนูญฉบับปี 2540 และการมีส่วนร่วมทางการเมือง

สมมติฐานข้อที่ 2 พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารรัฐธรรมนูญฉบับปี 2540 ของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครมีความสัมพันธ์กับความรู้เกี่ยวกับรัฐธรรมนูญฉบับปี 2540
ตัวแปรอิสระ คือ พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับรัฐธรรมนูญฉบับปี 2540 จากสื่อมวลชน

ตัวแปรตาม คือ ความรู้เกี่ยวกับรัฐธรรมนูญฉบับปี 2540

สมมติฐานข้อที่ 3 ความรู้เกี่ยวกับรัฐธรรมนูญฉบับปี 2540 ของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครมีความสัมพันธ์กับทัศนคติเกี่ยวกับรัฐธรรมนูญฉบับปี 2540

ตัวแปรอิสระ คือ ความรู้เกี่ยวกับรัฐธรรมนูญฉบับปี 2540

ตัวแปรตาม คือ ทัศนคติเกี่ยวกับรัฐธรรมนูญฉบับปี 2540

สมมติฐานข้อที่ 4 ทัศนคติเกี่ยวกับรัฐธรรมนูญ 2540 ของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมือง

ตัวแปรอิสระ คือ ทัศนคติเกี่ยวกับรัฐธรรมนูญฉบับปี 2540

ตัวแปรตาม คือ การมีส่วนร่วมทางการเมือง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ผู้วิจัยใช้เก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถามที่ผู้วิจัยได้สร้างมาจากการศึกษา ค้นคว้าเอกสาร หนังสือ ตำรา เอกสารต่าง ๆ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งศึกษาการสร้างแบบสอบถามอย่างละเอียด แบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้ถูกสร้างขึ้นมาเป็นแบบสอบถามชนิดปลายปิด (Closed - Ended Questionnaire) เพื่อให้หาค่าทางสถิติ โดยแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 5 ส่วน โดยมีส่วนประกอบโครงสร้างของเนื้อหา ดังนี้

ส่วนที่ 1 เป็นคำถามทั่วไปเกี่ยวกับลักษณะทางประชากรของผู้ที่อาศัยอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา สาขาอาชีพ รายได้ต่อบุคคล (ข้อ 1 ถึง 5)

ส่วนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับพฤติกรรมกาเปิดรับข่าวสาร ได้แก่ พฤติกรรมการเปิดรับสื่อมวลชน เกี่ยวกับรัฐธรรมนูญฉบับปี 2540 ลักษณะคำถามปลายปิด 5 ตัวเลือก จำนวน 22 ข้อ (ข้อ 1-3)

ส่วนที่ 3 เป็นคำถามวัดความรู้พื้นฐานเรื่องรัฐธรรมนูญฉบับปี 2540 ลักษณะคำถามเป็นแบบปลายปิด 4 ตัวเลือก จำนวน 12 ข้อ

ส่วนที่ 4 เป็นคำถามวัดทัศนคติ ต่อรัฐธรรมนูญฉบับปี 2540 ลักษณะคำถามเป็นคำถามแบบปลายปิด 5 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ

ส่วนที่ 5 เป็นคำถามวัดการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมทางการเมืองลักษณะคำถามเป็นแบบปลายปิด 5 ตัวเลือกจำนวน 15 ข้อ

การทดสอบความเที่ยงตรง และความน่าเชื่อถือของเครื่องมือ

ในการทดสอบหาความเที่ยงตรง (Validity) และความน่าเชื่อถือของเครื่องมือ (Reliability) ของแบบสอบถามมีรายละเอียดดังนี้คือ

1. ความเที่ยงตรง (Validity)

นำแบบสอบถามที่ได้ไปเรียบเรียง และนำไปปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษา ตลอดจนผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อตรวจสอบในด้านความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) และความถูกต้องเหมาะสมในด้านการใช้ภาษา (Wording) และความชัดเจนของแบบสอบถาม (Clarify) เพื่อขอคำแนะนำในการปรับปรุงแก้ไข ก่อนที่จะนำไปสอบถามในการเก็บข้อมูลจริง

2. ความน่าเชื่อถือ (Reliability)

นำแบบสอบถามที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทำการทดสอบหาความเชื่อมั่น (Reliability) โดยนำไปทดสอบ (Pretest) กับกลุ่มประชากรที่ไม่ได้อยู่ในกลุ่มที่เลือกไว้ แต่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน และนำข้อมูลมาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น ดังนี้

2.1 ในส่วนของคำถามเกี่ยวกับความรู้พื้นฐานรัฐธรรมนูญฉบับปี 2540 ได้หาค่าความน่าเชื่อถือโดยใช้สูตรของคูเดอร์ ริชาร์ดสัน (Kuder-Richardson Method) สำหรับแบบทดสอบที่มีการให้คะแนนแต่ละข้อเป็น 0.1 (วิเชียร เกตุสิงห์ 2534:115)

2.2 ในส่วนของการเปิดรับข่าวสาร ทศนคติเกี่ยวกับรัฐธรรมนูญฉบับปี 2540 และการมีส่วนร่วมทางการเมืองได้ทำการทดสอบความน่าเชื่อถือโดยใช้วิธีการหาค่าความเที่ยงตามแบบสัมประสิทธิ์ แอลฟา (Alpha) ของครอนบาช (Cronbach) สำหรับแบบทดสอบชนิดมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) (วิเชียร เกตุสิงห์ 2534:116) เมื่อคำนวณตามสูตรดังกล่าวแล้วได้ค่าความเชื่อมั่น ดังนี้

- ค่าความเชื่อมั่นของการเปิดรับข่าวสาร = .8887
- ค่าความเชื่อมั่นของความรู้ = .6484
- ค่าความเชื่อมั่นของทศนคติ = .8724
- ค่าความเชื่อมั่นของการมีส่วนร่วม = .8636
- ค่าความเชื่อมั่นรวมทั้งฉบับ = .9067

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยจะนำแบบสอบถามที่ผ่านการทดสอบและแก้ไขเรียบร้อยแล้ว ไปดำเนินการเก็บข้อมูลโดยผู้วิจัยเอง พร้อมผู้ช่วยวิจัยอีก 5 คน ทั้งนี้ผู้วิจัยจะทำการชี้แจง ทำความเข้าใจเกี่ยวกับเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยก่อนออกไปเก็บข้อมูลจริง โดยการเก็บข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์หรือให้กลุ่มตัวอย่างกรอกแบบสอบถามเอง

ขั้นตอนการประมวลผลข้อมูล

ผู้วิจัยจะดำเนินการกับข้อมูลทั้ง 423 ชุด ดังต่อไปนี้

1. ทำการลงรหัสข้อมูลที่รวบรวมได้จากแบบสอบถาม
2. เมื่อลงรหัสเรียบร้อยแล้ว กรอกรหัสลงในแบบฟอร์มลงรหัส (Coding Form) เพื่อนำ

ไปบันทึกข้อมูลลงในคอมพิวเตอร์

3. ดำเนินการประมวลผลข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS (Statistical Package for the Social Science) เพื่อคำนวณค่าสถิติที่ใช้ในการวิจัย
4. นำผลการคำนวณค่าสถิติที่ได้มาเขียนวิเคราะห์ และนำเสนอผลการวิจัย

เกณฑ์การให้คะแนน

ผู้วิจัยได้ตั้งเกณฑ์การให้คะแนนในการวัดตัวแปร ดังต่อไปนี้

1. การวัดพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสาร เกี่ยวกับรัฐธรรมนูญ 2540 ให้คะแนนดังนี้

บ่อยมาก = 5 คะแนน

บ่อย = 4 คะแนน

ปานกลาง = 3 คะแนน

นานๆ ครั้ง = 2 คะแนน

ไม่เคยเลย = 1 คะแนน

2. การวัดความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับรัฐธรรมนูญ 2540 ให้คะแนนดังนี้

เลือกคำตอบถูก = 1 คะแนน

เลือกคำตอบผิด = 0 คะแนน

3. การวัดทัศนคติต่อรัฐธรรมนูญ 2540

ผู้วิจัยได้แบ่งระดับการวัดตัวแปร เกี่ยวกับทัศนคติต่อภายใต้รัฐธรรมนูญ 2540 โดยแบ่งระดับความคิดเห็นออกเป็น 5 ระดับ ดังนี้

เห็นด้วยอย่างยิ่ง = 5 คะแนน

เห็นด้วย = 4 คะแนน

ไม่แน่ใจ = 3 คะแนน

ไม่เห็นด้วย = 2 คะแนน

ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง = 1 คะแนน

4. การวัดการมีส่วนร่วมส่งเสริมทางการเมือง

ผู้วิจัยได้แบ่งระดับการวัดตัวแปรเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองโดยแบ่งระดับการมีส่วนร่วมออกเป็น 5 ระดับดังนี้

มากที่สุด = 5 คะแนน

มาก = 4 คะแนน

ปานกลาง = 3 คะแนน

น้อย = 2 คะแนน

น้อยที่สุดหรือไม่เคยเลย = 1 คะแนน

การให้คะแนนทัศนคติ และการมีส่วนร่วม ถ้าเป็นข้อความเชิงลบ (negative) จะให้คะแนนกลับกันกับข้อความเชิงบวก (Positive)

การแปลความหมายค่าเฉลี่ย

ผู้วิจัยตั้งเกณฑ์ในการแปลความหมายค่าเฉลี่ยของคะแนนการเปิดรับข่าวสาร ทัศนคติ และการมีส่วนร่วม ดังนี้

1. คะแนนเฉลี่ย 0.50-1.49 หมายถึง การมีส่วนร่วมในระดับน้อยมาก มีทัศนคติทางลบมาก และการเปิดรับข่าวสารในระดับน้อยมาก

2. คะแนนเฉลี่ย 1.50-2.49 หมายถึง การมีส่วนร่วมในระดับน้อย มีทัศนคติทางลบและการเปิดรับข่าวสารในระดับน้อย

3. คะแนนเฉลี่ย 2.50-3.49 หมายถึง การมีส่วนร่วมในระดับปานกลาง มีทัศนคติเป็นกลาง และการเปิดรับข่าวสารในระดับปานกลาง

4. คะแนนเฉลี่ย 3.50-4.49 หมายถึง การมีส่วนร่วมในระดับมาก มีทัศนคติทางบวกและการเปิดรับข่าวสารในระดับมาก

5. คะแนนเฉลี่ย 4.50-5.00 หมายถึง การมีส่วนร่วมในระดับมากที่สุด มีทัศนคติทางบวกมาก และการเปิดรับข่าวสารในระดับมากที่สุด

ผู้วิจัยได้ตั้งเกณฑ์การแปลความหมายของคะแนนเฉลี่ย ในการวัดความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการปกครองระบอบประชาธิปไตยภายใต้รัฐธรรมนูญฉบับปี 2540 ผู้วิจัยได้ตั้งเกณฑ์การแปลความหมายดังนี้

1. คะแนนเฉลี่ย 0.00-0.33 หมายถึงการมีความรู้น้อยมาก
2. คะแนนเฉลี่ย 0.34-0.67 หมายถึงการมีความรู้ปานกลาง
3. คะแนนเฉลี่ย 0.68-1.00 หมายถึงการมีความรู้มาก

การวิเคราะห์ข้อมูลและการนำเสนอข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลสำหรับการวิจัยในเรื่องนี้ ได้ใช้รูปแบบในการวิเคราะห์ดังนี้

1. แบบการวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive Method)

โดยใช้ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และการนำเสนอข้อมูลโดยตรง เพื่ออธิบายข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับกลุ่มตัวอย่างในเรื่องต่อไปนี้

- ข้อมูลด้านลักษณะประชากร
- พฤติกรรมการเปิดรับสื่อ
- ความรู้ ทัศนคติเกี่ยวกับรัฐธรรมนูญฉบับปี 2540 และการมีส่วนร่วมส่งเสริมทางการเมือง

การเมือง

2. แบบการวิเคราะห์เชิงปริมาณ (Quantitative Method)

โดยใช้วิธีทดสอบความแตกต่างระหว่างกลุ่ม โดยการทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยโดยใช้ t-test (2 กลุ่ม) และใช้ F-test เพราะว่าตัวแปรมากกว่า 2 กลุ่ม

ใช้การวิเคราะห์เพื่อหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) และ Multiple Correlation เพื่อทดสอบสมมติฐานข้อ 2-4